

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 232/2013-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Z. Z., nar..., t. č. vo výkone väzby, zastúpenej advokátom JUDr. J. B., P., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 9/2010 a jeho uznesením z 15. decembra 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 6/2012 a jeho uznesením z 19. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2012 doručená sťažnosť Z. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 9/2010 a jeho uznesením z 15. decembra 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 6/2012 a jeho uznesením z 19. januára 2012. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľky 5. marca 2013 doplnil sťažnosť o požadované prílohy.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je trestne stíhaná za pokračujúci obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. g) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a iné. Trestné konanie proti sťažovateľke je vedené okresným súdom pod sp. zn. 2 T 9/2010 na základe obžaloby podanej 3. mája 2010.

Sťažovateľka bola vzatá do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 831/2010 z 8. januára 2010 podľa § 71 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) [sťažovateľka nesprávne uvádza § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, pozn.] s tým, že väzba začala plynúť 7. januára 2010 o 10.00 h.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 21. septembra 2011 žiadosť o prepustenie z väzby z 19. septembra 2011 a doplnila ju na hlavnom pojednávaní konanom 28. októbra 2011 a 15. decembra 2011. K dôvodom žiadosti uviedla: „*Sťažnosť sťažovateľky na hlavnom pojednávaní doplnil jej obhajca s poukázaním na porušenie právnych predpisov vzťahujúcich sa na jej väzbu a žiadal prepustiť obžalovanú na slobodu za použitia ustanovení § 80 a násl. Tr. por. a o uloženie primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Tr. por.*“

Okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľky uznesením z 15. decembra 2011 tak, že ju zamietol. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú krajský súd

zamietol ako nedôvodnú uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí 19. januára 2012.

Sťažovateľka namieta, že okresný súd ani krajský súd sa nevysporiadali s jej námietkami proti zákonnosti väzby, ktoré zhrnula do týchto bodov:

1. Dosiaľ nebolo rozhodnuté o jej žiadostiach o prepustenie z väzby z 15. marca 2010 a z 1. apríla 2010; tieto sa ani nenachádzajú v súdnom spise.

2. Návrh na predĺženie lehoty väzby podaný 29. marca 2010 bol podaný po uplynutí základnej lehoty väzby v prípravnom konaní, ktorá bola podľa sťažovateľky aplikujúcej na svoju väzbu § 567c ods. 2 Trestného poriadku šesťmesačná, nie sedemmesačná, ako to uvádza v jej veci konajúci okresný súd a krajský súd.

3. Po jej zadržaní 7. januára 2010 o 10.00 h sa nepostupovalo v súlade s § 73 ods. 4 Trestného poriadku, keď v lehote 24 hodín nebolo sudcovi okresného súdu oznámené jej zadržanie, ani nebola fyzicky predvedená pred sudcu. Zároveň namieta, že obhajcovia boli vyrozumení o termíne úkonu 8. januára 2010, hoci okresný súd rozhodoval o jej väzbe 8. januára 2010.

4. V konaní proti ušlému, ako aj pri rozhodovaní o opätovnom vzatí do väzby 8. januára 2010 nemala riadne ustanoveného obhajcu. Obhajca JUDr. K. „*bol nezákonne aj na verejnom zasadnutí dňa 13.4.2010*“, na ktorom okresný súd rozhodoval o predĺžení väzby.

5. Nie je daný dôvod kolúznei väzby poukazujúc na to, že „*boli vypočutí všetci svedkovia M. S., Ing. J. H., JUDr. M. G., V. K., E. Z. Ani jeden z nich nepotvrdil, že by som ich ovplyvňovala v rámci trestného konania*“.

Sťažovateľka ďalej vo svojej sťažnosti uvádza, že namieta porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy aj tým, že «*bolo porušené jej právo uvedené v § 76 ods. 5 Trestného por. „Súdu plynie lehota väzby podľa odseku 7 od podania obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste. Je však povinný najneskôr do 15 dní od podania obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby, ak o väzbe už nerozhodol podľa § 241 a § 243“ pretože súd prijal obžalobu dňa 03. 05. 2010 a o súdnej väzbe rozhodoval až na neverejnom zasadnutí dňa 23. 06. 2010.*», v súvislosti s čím poukázala na tú časť

odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 19. januára 2012, v ktorej krajský súd konštatoval, že obžaloba podaná na sťažovateľku bola predbežne prerokovaná a prijatá 13. júla 2010.

Sťažovateľka zosumarizovala svoje námietky takto:

„... je toho názoru, že v jej prípade sa súd prvej inštancie ako i súd druhej inštancie, nezaoberali všetkými návrhmi uvedenými sťažovateľkou vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby. Okresný súd Bratislava II zamietol návrh na prepustenie sťažovateľky z väzby bez rozhodnutia o uloženie primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného por. uvedených obhajcom sťažovateľky ako i to, že neskúmali a nedodržiavali zákonné dôvody väzby.

Krajský súd v Bratislave sa týmto návrhom uvedeným obhajcom sťažovateľky ani nezaoberal.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a takto rozhodol:

„1. Základné právo priznané sťažovateľke čl. 17 ods. 5 v spojení s čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo priznané podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 2 Tos 6/2012 zo dňa 19. 01. 2012 a postupom Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 2 T/9/2010 zo dňa 15. 12. 2011 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 2 Tos 6/2012 zo dňa 19. 01. 2012 a Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby Z. Z. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke za porušenie jej základného práva primerané finančné zadosťučinenie 5000,- Eur. ...

4. Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 699,52 Eur, ktorú je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. B., do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho účet.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

1. Sťažovateľka namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 9/2010 a jeho uznesením z 15. decembra 2011.

Pri prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedeného princípu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a uznesenia okresného súdu bol príslušný krajský súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ústavný súd sťažnosť v časti, ktorá smerovala proti postupu a uzneseniu súdu prvého stupňa, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 6/2012 a jeho uznesením z 19. januára 2012.

Podstatou sťažnosti v tejto časti je namietané porušenie ňou označených práv z týchto dôvodov:

1. krajský súd sa nevysporiadal dostatočne a preskúmateľným spôsobom s argumentmi sťažovateľky o nezákonnosti jej väzby, ktorú namietala z dôvodu procesných chýb a neexistencie skutočností napĺňajúcich dôvod tzv. útekovej a kolúznej väzby,

2. krajský súd nerozhodol o návrhu obhajcu sťažovateľky prednesenom na hlavnom pojednávaní konanom 15. decembra 2011, aby bola väzba sťažovateľky nahradená podľa § 80 Trestného poriadku za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku.

Podľa judikatúry ústavného súdu je v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú, alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť podmienené zárukou, teda práva, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 239/04, III. ÚS 199/05).

Vo vzťahu k čl. 5 ods. 3 druhej vete dohovoru ústavný súd už viackrát uviedol, že čl. 5 ods. 3 dohovoru síce nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky. Súdnym orgánom vzniká v tejto súvislosti povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08).

Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje osobám pozbaveným slobody právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody. Zároveň dáva týmto osobám právo na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody urýchlene vrátane nariadenia jeho ukončenia, ak sa ukáže ako

nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33 - § 36).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (*mutatis mutandis* II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

V nadväznosti na citované ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96); preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné,

a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

2.1 Ústavný súd sa najskôr zaoberal námietkou nedostatočného odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 19. januára 2012 s dôrazom na námietku nedostatočného preskúmania dôvodov väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) a b) Trestného poriadku.

Sťažovateľka konkretizuje, čo považuje za nezákonnosť svojej väzby, v piatich bodoch a v sťažnosti podanej ústavnému súdu polemizuje s odôvodnením, ktorým sa krajský súd vysporiadal s jej námietkami.

Krajský súd odkázal sťažovateľku v odôvodnení uznesenia z 19. januára 2012 v súvislosti s námietkou nesprávneho posúdenia aplikácie § 567c ods. 2 Trestného poriadku na svoje rozhodnutie z 30. júna 2010 a v súvislosti s namietaným porušením práva na obhajobu odôvodnenú tvrdením sťažovateľky, že v konaní proti ušlému nemala riadne ustanoveného obhajcu a advokát JUDr. K. prítomný pri rozhodovaní o jej väzbe 8. januára 2010 a 13. apríla 2010 ju nezastupoval, na svoje rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 13. januára 2011 a na rozhodnutie o sťažnosti zo 6. júla 2011. Ústavný súd z obsahu svojho uznesenia sp. zn. III. ÚS 363/2011 z 13. septembra 2011 zistil, že krajský súd už v uznesení zo 16. februára 2011 odkázal sťažovateľku vo vzťahu k námietke o nerozhodnutí o jej žiadostiach z marca 2010 a apríla 2010 na odôvodnenie uznesenia okresného súdu z 23. júna 2010 a v súvislosti s porušením § 73 ods. 4 Trestného poriadku na uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2010 v spojení s uznesením krajského súdu z 21. apríla 2010.

Ústavný súd z odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 19. januára 2012 a zo svojich rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 363/2011 z 13. septembra 2011 a sp. zn. III. ÚS 464/2011 z 26. októbra 2011 zistil, že sťažovateľka opakuje vo svojich žiadostiach a opravných prostriedkoch podávaných všeobecným súdom jednotlivé námietky, ktorými odôvodnila aj žiadosť o prepustenie z väzby posudzovanú v rozhodnutiach aktuálne napadnutých sťažnosťou ústavnému súdu, pričom na tieto námietky dostala sťažovateľka odpoveď už

v predošlých právoplatných rozhodnutiach všeobecných súdov o jej väzbe. Krajský súd v sťažnosťou napadnutom uznesení z 19. januára 2012 sumarizoval dovtedy vydané rozhodnutia o väzbe sťažovateľky, poukázuc pritom osobitne na tie rozhodnutia, v ktorých sa už zaoberal jednotlivými námietkami sťažovateľky vznesenými aj v posudzovanom konaní. Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu nesúhlasí s tou časťou odôvodnenia krajského súdu, v ktorej krajský súd poukázal na svojej predošlé rozhodnutia o jej námietke týkajúcej sa aplikácie § 567c ods. 2 Trestného poriadku a námietke o porušení práva na obhajobu v súvislosti s ustanoveným obhajcom JUDr. K., a vo vzťahu k ďalším dvom námietkam tvrdí, že nebolo rozhodnuté o jej žiadostiach z marca 2010 a apríla 2010 a po jej zatknutí v januári 2010 nebol dodržaný procesný postup podľa § 73 ods. 4 Trestného poriadku, a ďalej tvrdí, že sa s nimi krajský súd nijako nevysporiadal.

Vzhľadom na to, že s námietkami sťažovateľky konkretizovanými v bodoch 1 až 4 jej sťažnosti sa okresný súd a krajský súd už vysporiadali vo svojich rozhodnutiach o jej predošlých žiadostiach a opravných prostriedkoch a tieto rozhodnutia sú právoplatné, ústavný súd považuje odkaz na tieto rozhodnutia za dostatočnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď a aj prípadný nedostatok odôvodnenia v uznesení z 19. februára 2012 na niektorú z týchto námietok nevyvoláva žiadne ústavnoprávne pochybnosti, keďže všetky právoplatné rozhodnutia o väzbe týkajúce sa uvedených námietok boli sťažovateľke doručené (sťažovateľka netvrdí opak). Za týchto okolností sťažovateľka nemôže opakovaným predkladaním ďalších sťažností namietat spôsob vybavenia jej predchádzajúcich sťažností, o ktorých už bolo právoplatne rozhodnuté. V tomto zmysle posúdil ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia práv sťažovateľky v dôsledku ňou tvrdeného nedostatočného vysporiadania sa krajského súdu s jej námietkami proti zákonnosti väzby konkretizovanými v bodoch 1 až 4 ako zjavne neopodstatnenú, pretože zistené skutočnosti nesvedčia o nedostatku odôvodnenia v zmysle nevysporiadania sa s relevantnou argumentáciou sťažovateľky.

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu z 19. januára 2012 tým, že krajský súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že obžaloba bola prijatá okresným súdom 13. júla 2010, pričom

podľa sťažovateľky bola obžaloba prijatá 3. mája 2010 a o jej väzbe po podaní obžaloby rozhodol okresný súd 23. júna 2010, v súvislosti s čím poukázala na porušenie § 76 ods. 5 Trestného poriadku, ústavný súd predovšetkým uvádza, že táto časť odôvodnenia sťažnosti je zmätočná. Ak sťažovateľka mala v úmysle namietať porušenie svojich práv postupom krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním o jej väzbe po podaní obžaloby, mala tak urobiť v súlade s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu z 19. januára 2012 však sťažnosť v tejto časti neobsahuje argumentáciu, ktorou by sa ústavný súd mohol v tomto konaní zaoberať, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Sťažovateľka ďalej namieta, že sa krajský súd nedostatočne vysporiadal s jej námietkami proti existencii skutočností naplňajúcich dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) a b) Trestného poriadku.

Podľa § 71 ods. 2 písm. a) a b) Trestného poriadku ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak

a) je na úteku alebo sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu, nepreberá zásielky alebo nerešpektuje príkazy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, alebo inak vedome marí vykonávanie nariadených úkonov,

b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie.

Ústavný súd pri posúdení tejto časti sťažnosti vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (IV. ÚS 160/2011), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Okresný súd k dôvodom väzby sťažovateľky v uznesení z 15. decembra 2011, ktorým zamietol jej žiadosť o prepustenie z väzby, uviedol:

„Naplnenie väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 2 písm. a/ Tr. poriadku vidí súd predovšetkým v tom, že obvinená v rámci prípravného konania uviedla, že po prepustení z väzby v máji 2008 odišla v januári 2009, najprv do Čiech, kde bola niekoľko týždňov, následne do Nemecka, kde prespávala rôzne v penziónoch, hoteloch alebo na súkromí, potom išla do Rakúska, kde sa zdržiavala v meste A. u jednej rodiny, kde im pomáhala v domácnosti za ubytovanie a stravu a niekedy dostala nejaký tringelt. O mieste jej pobytu nevedel nikto, nenahlásila ho ani v Rakúsku, rodina, u ktorej bývala to chcela urobiť, ale obvinená ich žiadala, aby s tým počkali. Podľa posledného vyhlásenia obžalovanej dôvodom na takéto konanie bol neprimeraný nátlak na jej osobu zo strany vyšetrojúcich orgánov a odopieranie lekárskej starostlivosti, čo však súd nepovažuje za preukázané a súd považuje za pravdepodobné, že po prepustení na slobodu zopakuje útek z územia Slovenskej republiky. Nátlak policajných orgánov nebol do dňa rozhodovania o väzbe potvrdený, napriek podanému trestnému oznámeniu na Sekciu kontroly a inšpekčnej služby MV SR a Generálnu prokuratúru SR.

Naplnenie väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 2 písm. b/ Tr. poriadku vidí súd predovšetkým v tom, že obvinená sa kontaktovala so svedkami M. S., Ing. J. H., JUDr. M. G., V. K. a L. Z. ohľadom ich svedeckých výpovedí, či už vykonaných alebo plánovaných - teda obvinená pôsobila na svedkov, čím marila objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Pri tomto väzobnom dôvode súd nevidí od svojho posledného rozhodnutia žiadnu zmenu. Z prepisov záznamu telekomunikačnej prevádzky so svedkami M. S., Ing. J. H., JUDr. M. G., V. K. a L. Z. však súdu jednoznačne vyplýva, že spolu konzultovali budúce svedecké výpovede v prípravnom konaní, tak ako je to uvedené na č. l. 3076 - 3228. Súd zdieľa odôvodnenú obavu, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu bude obžalovaná opätovne pôsobiť na svedkov, aby tak marila objasňovanie závažných skutočností pre trestné konanie. Na tejto skutočnosti nič nemení ani vyhlásenie týchto svedkov, že rozhovor s obžalovanou Z. Z. nepociťovali ako nátlak alebo návod, ako majú na výsluchu vypovedať.

Okresný súd tak aj naďalej považuje za potrebné ponechať obžalovanú vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. poriadku.“

Krajský súd v uznesení z 19. februára 2012, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky, k dôvodom väzby uviedol:

„Ako to teda vyplýva zo všetkých doposiaľ vydaných rozhodnutí dôvody väzby tak, ako boli ustálené súdom prvého stupňa naďalej trvajú. Sú irelevantné vyjadrenia obhajcu, ktorý sa vo svojej sťažnosti vyjadruje k potrebe hodnotenia dôkazov, čo považuje za atribút spravodlivého súdneho konania. V danom štádiu konania súdy apriory nevykonávajú dokazovanie ani nehodnotia vec z pohľadu jej meritórneho rozhodnutia. Teda v žiadnom prípade nemôžu hodnotiť vieryhodnosť či nevieryhodnosť jednotlivých vo veci nazhromaždených dôkazov. V danom prípade súdy rozhodujú o existencii či neexistencii väzobných dôvodov tak ako tieto boli ustálené súdom. Všetky skutočnosti nachádzajúce sa v spise preskúmaním týchto okolností nasvedčujú tomu, že väzobné dôvody naďalej pretrvávajú a je tu skutočne reálna dôvodná obava podopretá konkrétnymi skutočnosťami, že obžalovaná by po prepustení z väzby na slobodu marila trestné stíhanie pobytom na neznámom mieste, čím sa už v minulosti prezentovala ako aj pôsobením na svedkov, čo tiež bolo v minulosti zistené.“

Ústavný súd na základe citovaného odôvodnenia konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu posudzované v spojení s uznesením okresného súdu obsahuje konkrétne skutočnosti, ktoré vyplývajú z dôkazov zabezpečených v trestnom spise a ktorých hodnotenie zo strany krajského súdu nemožno považovať vo vzťahu k uvedeným dôvodom väzby za svojvoľné. Skutočnosť, že ich sťažovateľka hodnotí zo svojho uhla pohľadu a nesúhlasí so závermi krajského súdu, nie je dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd zasiahol do právnych záverov krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil existenciu dôvodov na ďalšie väzobné stíhanie sťažovateľky, zistené dôvody väzby nie sú založené na abstraktnej úvahe, ale vychádzajú z konkrétnych skutočností, ktoré boli zistené v priebehu trestného konania, a preto jeho uznesením nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Ústavný súd preto odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.2 Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru aj tým, že krajský súd nerozhodol o návrhu jej obhajcu prednesenom na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2011, aby bola jej väzba nahradená podľa § 80 Trestného poriadku za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku.

Obhajca sťažovateľky na hlavnom pojednávaní 15. decembra 2011 po vyjadrení sťažovateľky k návrhu na prepustenie z väzby predniesol tento návrh: *„ja navrhujem obžalovanú prepustiť z väzby za použitia § 82 Tr. por.“*

Okresný súd vo výroku uznesenia z 15. decembra 2011 o tomto návrhu nerozhodol ani sa o ňom v odôvodnení uznesenia nez zmienil. Sťažovateľka v odôvodnení svojej sťažnosti zo 7. novembra 2011 (sťažovateľka podala sama sťažnosť proti uzneseniu z 28. októbra 2011, keď okresný súd prvýkrát zamietol jej žiadosť o prepustenie z väzby z 19. septembra 2011; toto rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené) ani v odôvodnení sťažnosti z 23. decembra 2011, ktoré doplnil jej obhajca, nenamietala proti absencii výroku o návrhu na nahradenie väzby z 15. decembra 2011.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jeho posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

Obdobne vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 284/08 ústavný súd uviedol, že „ak sťažovateľ uplatní určitú námietku až v konaní pred ústavným súdom, hoci ju mohol predtým uplatniť v konaní pred iným orgánom verejnej moci, nemožno uznať, že splnil podmienky na vyčerpanie všetkých právnych prostriedkov nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 100/07). Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v napadnutom konaní, pričom podľa platného poriadku o nej mohol a aj bol povinný

meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci. Preto, ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v celej časti týkajúcej sa námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.“.

Ak teda sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatnila až v konaní pred ústavným súdom námietku, ktorú mohla efektívne uplatniť a neuplatnila, bol dôvod na odmietnutie jej sťažnosti pre nedostatok právomoci.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že sťažovateľka v sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu nepodala žiadny konkrétny návrh podľa § 80 Trestného poriadku. Krajský súd uznesením z 19. januára 2012 o návrhu sťažovateľky z 15. decembra 2011 nerozhodol ani sa v odôvodnení o ňom nezmienil.

Podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku ak sudca pre prípravné konanie alebo súd rozhodol podľa § 80 alebo § 81, že sa obvinený ponecháva na slobode alebo že sa z väzby prepúšťa na slobodu, na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, môže orgán rozhodujúci o väzbe zároveň uložiť jedno alebo viac primeraných obmedzení alebo povinností, najmä...

Z uvedeného ustanovenia Trestného poriadku vyplýva, že rozhodnutie podľa § 82 Trestného poriadku (uloženie primeraných obmedzení a povinností) sa viaže na rozhodnutie o nahradení väzby podľa § 80 alebo § 81 Trestného poriadku.

Podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a...,

b) obvinený dá písomný sľub..., alebo

c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že Trestný poriadok umožňuje aj nahradenie väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) a b) Trestného poriadku, čo je prípad sťažovateľky, prijatím niektorého z alternatívnych opatrení podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku za predpokladu, že to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Ústavný súd zo zápisnice okresného súdu z 15. decembra 2011 zistil, že obhajca podal za sťažovateľku návrh, v ktorom neuviedol, že podáva návrh na nahradenie väzby sťažovateľky niektorým z opatrení podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku (ani podľa § 81 Trestného poriadku), nepredložil žiadne z alternatívnych opatrení, ktoré upravujú uvedené ustanovenia Trestného poriadku ako možnú náhradu väzby, ani tento návrh nijako neodôvodnil.

Úlohou ústavného súdu nie je zaoberať sa hodnotením, či predložený návrh sťažovateľky možno považovať za návrh, ktorým žiadala nahradiť väzbu niektorým z opatrení podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) alebo c) Trestného poriadku (resp. § 81 Trestného poriadku), pretože takéto posúdenie bolo v prvom rade úlohou okresného súdu a následne krajského súdu. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či krajský súd tým, že sa nezaoberal návrhom obhajcu sťažovateľky, zasiahol do sféry jej osobnej slobody chránenej ústavou a dohovorom takým spôsobom, že účinky tohto zásahu presahujú hranice prípustnosti podľa ústavy a dohovoru.

Ústavný súd uvádza, že z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 62/2011 zo 6. júla 2011, ktoré bolo prílohou sťažnosti v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 464/2011, zistil, že krajský súd týmto uznesením v bode II výroku rozhodol, že

neprijíma návrh sťažovateľky na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na základe návrhu obhajcu sťažovateľky obdobného znenia, ako predniesol v aktuálne posudzovanom konaní, s tým rozdielom, že tento návrh zopakoval aj v sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu. Ústavný súd považuje za potrebné k tomu uviesť, že samotná skutočnosť, že krajský súd už v rozhodnutí predchádzajúcom aktuálnej sťažnosti posúdil obdobný návrh obhajcu sťažovateľky ako návrh podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a o ňom rozhodol, nie je dostatočným dôvodom na to, aby mohol považovať postup krajského súdu v aktuálne posudzovanom konaní za neprípustný zásah do označených práv sťažovateľky, o to viac, že sťažovateľka tento argument vo svojej sťažnosti neuviedla.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu nebol dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, ktoré uplatnila v petite svojej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2013